

NASREDDİN OCA AQQINDA LÂTİFELER

ALLA QİSMET ETSE

Nasreddin oca qomşusundan borçğa 100 kümüş para soray ve beş künden qaytarıp beririm, dey. Qomşusu 100 kümüş bermege razı ola ve dey:

- Alla qısmet etse, inşalla beş künden qaytarıp berirsiniñiz.
- Elbette, Alla qısmet etse, beş künden qaytarıp ketiririm, – dey oca ve paramı alıp kete.
- Beş kün keçe, altı kün keçe, on keçe, oca paramı alıp kelmey. Niayet qomşusu ocanıñ evine kelip:
- Köstergen müddetiñiz çoqtan keçti, alğan parañızın qaytarmaysız, – dey.
- Oca:
- Alla qısmet etken olsa, ketirecek edim, amma qısmet etmedi, – degen.

BALTA

Nasreddin oca bir kün çoqtan çoq odun parlay. Aqşam yorulıp kirgende, odun parlağan yerde baltasını unutıp qaldıra.

- Ortalıq amanlıq. Bir şey olmaz, – dep yuqlamağa yata.

Oca saba turğaninen kene odun parlamaq istey. Amma baltasını tapıp olamay. Qıdırmağan teşigi qalmaq. Dersiñ, qanatlanıp uçqan. Yoq! Oca özünü sıqmay. Eki qolunu cebine soqıp, köy içine çıqa. Köy cemaatınıñ çoqusı tükân qarçığasına toplaşqanlar. Oca olarnıñ yanına kele. Selâm-kelâmdan soñ, öz derdini ayta başlay:

- Mal degende, babamdan qalma bir baltam bar edi. Bu gece onı da hırsızlağanlar.
- Yalandır.

– Yalannı-malannı añlamam, kim alğan olsa da, baltanı yerine ketirip qoysın. Men qorquzmaq istemeyim. Lâkin talap etem. Balta yerinde olsun. Balta tapılmağanı taqdirde fikirimde bir qurnazlıq bar, onı yaparım, epiñizge qıyın olur. Soñ, maña canıñız ağırmasın, – dey. Şay dey de, adamlarnıñ yüregine mih soqıp, evine qayta.

Adamlar abdıraşalar. Ne yapacaqlarını bilmeyler. Ocanıñ fikirindeki qurnazlıqta qorqalar. Köyge “Ocanıñ baltasını kim de hırsızlağan olsa, qaytarsın! Soñu yaramaycaq”, degen dellâl qaqla. Şu gecesı cemaat raatsız yuqlay.

Ekinci künü adamlar sabadan, kene tükân qarçığasına toplanğanlar. Ne oldı eken? Balta tapıldımı eken? – davası çezilgen arada, küle-küle Nasreddin oca kelip qala.

Er kes birden:

- Baltañ tapıldımı oca? – dep soraylar.
- Tapıldı, – dey oca.
- Şükür, belâdan qurtuldıq.
- O daa nasıl belâ?
- Balta tapılmağanı taqdirde, aqlıñda olğan qurnazlıqnen qorquzğan ediñ de?!
- Doğrusını ayt, oca, aqlıñda ne yaramazlıq bar edi?
- Baltam tapılmağan olsa... yañısını yaptıracaq edim. Yaramazlıq şundan ibaret edi.

BOSTAN HIRSIZI

Nasreddin oca bir kün bostan hırsızlığına ketecek olup, eşegini ketirip arabasına yeke. Aydap ketecekte onı qomşusu körıp:

- Qayaqqa oğurlar? – dep soray.
- Cennetke ketemen, – dep cevap qaytara.
- Bostaŋa barıp, arabasına qavun-qarpız yüklep çıqqanda, onı qaravul köre. Arabasını boşattıra da, köçerini çıkarıp, Nasreddinni kötekley.
- Eşegi de, arabası da qala, özü zornen qaçıp qurtula.
- Saba turğanda, onı qomşusu körip şöyle dey:
- Cennette seni pek sıqqanlar, ğaliba. Baş-közün yaralanğan.
- Cennetten qaytqanda, ceennemge de kirdim. Başım onda yaralandı, – dey Nasreddin oca.
- Nasıl etip, bir kereden em cennetke, em ceennemge bardıñ?
- Cennet degeni, qavun-qarpız aşı eken, ceennem degeni, arabanıñ köçer başı eken.

İÇİNDE MEN DE BAR EDİM

Bir kün qomşuları Nasreddin ocadan soraylar:

- Ocam, tünevin gece seniñ eviñden gürültiler eşittik. Müim bir şey oldımı?
- Yoq, canım... Menim urbam merdivenden yuvarlandı.
- Olamı, oca, urba o qadar ses çıkarırmı? – deyley.
- İçinde men de bar edim.

MEN BAZARDA OLMAY DEDİM

Nasreddin oca bir kün yolda ketkende, qarşısından bir adam yipnen baĝlı köpegini alıp kelgenini köre.

- Köpekni qayda alıp ketesiñ? dep soray Nasreddin oca.
- Bazarĝa, satmaĝa alıp ketem, – dey adam.
- Musulmanĝa bazarda köpek satmaĝa olmay da. Bu dinge kelişken şey degildir.
- Şay olsa, köpekni siz al da ketiñiz, men onı bir daa evge alıp qaytmam, – dep, adam köpegini Nasreddin ocaĝa tutura.
- Oca köpekni alıp kete. Qarşısına rastkelgen bir adam:
- Ocam, köpeĝiñizni satmaysıñız mı? – dey.
- Al, satam, – dey de, Nasreddin oca bedava alĝan köpegini sata. Şu arada qaydandır, köpegini bergen adam çıqıp qala da:
- Ya siz musulmanĝa köpek satmaĝa olmay dediñiz de, özüñiz ise, bedava alĝan köpeĝiñizni paraĝa satasıñız.
- Men bazarda olmay dedim, – dep cevaplana Nasreddin oca.

MENİM SÖZÜME İNANMAYSIÑ DA

- Qomşulardan biriniñ bir işi ola, Nasreddin ocaĝa baş urıp eşegini istey.
- Nasreddin oca:
- Eşek mında degil, degirmenge boĝday yolladım.
 - Tamam o sırada eşek ahırda ökürmege başlay. Qomşusu:
 - Eşek mında degil dediñ, baqçı – öküre.
 - Nasreddin oca elinen saqalını tutup:
 - Vay Allam, bu yaştı aq saqalımnen benim sözüme inanmaysıñ da, eşekniñ sözüne inanasıñ ya?

NASREDDİN OCA VE PADİŞA

Yaş padişanın biri ilân bere: kim de meni, yalan aytıp aldatıp olsa, oña 40 qopqa altın beririm, – dey.

Bu ilânı eşitken yalancının biri padişaga kelip şöyle dey:

– Bu yıl bostanımda bir qarpız östi, keskende pıçağım onıñ içine tüşip ketti. Men atqa minip, bir kün qarpızınñ içinde dolandım, amma pıçağımın tapalmadım.

Padişa bunıñ yalan olğanını bilse de:

– E-e... olucıdır, – dep cevaplana.

Yalancılardan biri daa bostanında 40 arşın boyunda, 40 arşın eninde bir hıyar östürüp, ondan köpür yapqanını ayta.

Padişa buña da:

– Olucı şeydir, – dep cevaplana.

Bu ilânı Nasreddin ocanın apayı eşitken.

– Er kes seni azırcevap, aqıllı saya. Qana baqayım, bar padişanı aldat da, 40 qopqa altın qazanıp kel, dey aqayına.

– Ey apay, öyle yalanlarğa inanmağan ahmaqqa, daa nasıl yalan aytmaq mümkün?

Lâkin apayı, onıñ yaqasını boşamay.

Nasreddin oca biraz tüşüngen soñ:

– Yahşı, 40 qopqa olmasa da, eki qopqa altın alıp kelirim, – dey de eki dane boş qopqanı alıp, padişanın sarayına bara.

– Ne keldiñ, yalan aytmağamı? – dep soray padişa ondan.

– Yoq, padişam, – dey oca, – rametli babañız biltir, menden borçğa, mına bu qopqalarnen eki qopqa altın alğan edi. Eger mümkün olsa, babañızınñ borcunı bermez ekensiñizmi?

Yaş padişa eger ocanın aytqanına yalan dese, 40 qopqa altın bermek kerek olacağını tüşünip “olucıdır” dey de, eki qopqa altın berip, Nasreddin ocanı saraydan özğara.

OCA VE HIRSIZ

Nasreddin oca bir gece yuqlağan vaqıtta, apayı onı türtip uyattı.

– Efendi, efendi, tur!

Oca yuqu sesinen soray:

– Ne oldı?

– Üstüne ölü toprağımı töküldi? Bu ne yuqusı böyle? Duymaysıñmı evimiz içinde biri keze. Ğaliba hırsızdır.

– İç tasalanma, qadın! İstegeni qadar kezinsin. Evimizde bir şey yoqtır. Ya işke faydalı olacaq bir şey tapa bilse, elinden alması qolaydır.

PAPUÇLAR

Nasreddin oca bir kün talebelerinen kete edi. Talebeleri onıñ papuçlarını alıp saqlamaq için, bir aynecilik tüşünip tapalar. Talebelerden biri, Nasreddin ocanı qızıştıra:

– Bu terekke iç kimse çıqıp olamaz!

Nasreddin oca aman papuçlarını çıkarıp qoynuna qoya da, terekke tırmaşmağa başlay. Bu alnı körgen talebeler:

– Efendim, papuçlarıñızni ne için qoynuñızğa qoyasız? – dep soraylar. Nasreddin oca olarğa cevap bere:

– Terek töpesine çıqqan soñ, belki başqa yol tapılır.

QAVĞA YORĞAN ÜSTÜNDE

Nasreddin oca bir kün ziyade yorulğanından, aqşam aşından soñ töşeginde yatıp raatlana. Bu arada bir şamata eşite. Aman başına yorğanını yapa da, qavğanıñ sebebinı añlamaq için, qaranlıqta adamlar arasına qarışa.

Ne ola, ne olmay, Nasreddin ocanıñ başından yorğanı çekip alalar. Oca ne yapmağa bilmey, ımpıs-tımpıs evge qaytmağa mecbur ola. Onıñ yavaştan evge kirgenini körgen apayı:

– Ne olğan şunda? Nasıl qavğa eken? – dep soray.

– Qavğa bizim yorğan üstünde eken, – dey oca. – Yorğan ketti, qavğa da bitti.

QAYDAN BİLDİÑ

Künlerniñ birinde Nasreddin oca dostuna mektüp yazğanda, qomşularından biri kele de, artında turıp onıñ yazğanlarını oqup başlay. Bunı duyğan Nasreddin oca mektübini şöyle devam ete: “Qıymetli dostum! Saña çoq meraqlı şeyler yazacaq edim, amma bir yüzüz adam arqamda turıp, utanmadan benim yazğanlarımıñnı oquy”.

Nasreddin ocanıñ qomşusu bu yazılarnı oquy ve açuvlanıp bağıra:

– Bu nasıl şeydir?! Sen ne için maña yüzüz deysiñ?

– Ya başqasınıñ mektübini oquğan adamğa yüzüz demey daa ne derler?

– Men seniñ mektübiñni oqumadım!

– Oqumasañ, seniñ aqqıñda yazğanımıñnı qaydan bildiñ?

SAAT SATA

Nasreddin oca bir kün evine köstekli saat taqıp kele. Qadınına köstere.

– Vay!.. Onı qaydan aldıñ? – dep soray qadını.

– Hırsızladım, – dey oca.

– Vaay!.. Ayıplar olsun.

– Ayıp mende degil, o kişide. Kerek olsa, açıq ağız olmasın.

– Hırsızlıq şeyni evde tutma. Yarın bazarğa alıp ketip sat.

Oca forsalanıp bazarda yüre. Adamlar körsinler dep, saat köstergenini cep tışına sarqıtqan. Abur-çuburnıñ fiyatını soray. 'Saatnı satsam qadıñğa şal, özüme ştan alırım', tasavurinen saatçılar sırasına kire. Endi müşteriğe teklif etmek maqsadınen saatını qoluna almaq istey. İstey amma, cepte saat yoq. Hırsızlağanlar. Ana açıq ağızlıq qayda.

Oca evge tavsız qayıp kele. Qadını ondan:

– Saatnı qaçqa berdiñ, – dep soray.

– Alğan fiyatıma berdim, – dey oca.

SAÑA NE?

Bir kün Nasreddin oca evine yüre, bir qomşusu arqadan seslengen:

- Aman, oca kördiñmi biraz evel keçken elva qazanını ağzına qadar tolu edi.
- Ya maña ne...
- Amma oca, elva qazanı seniñ eviñe bara edi. Buña ne dersin?
- Öyle olsa da, saña ne?

TÜŞÜNE

Nasreddin oca bazarında bir adamnıñ başına toplanğan olğan qalabalıqta yaqlaşa. Satıcı elindeki quşnı satmağa tırışmaqtadır. Yandaki tavuqlar 5 kümüş eken, quşnıñ fiyatı 59 kümüştir. Oca bir türlü fiyattaki qararsız farqqa añlam bermey ve soray:

- Semetdeşim, bu nasıl bir quştır ki 50 kümüş isteysin?
- Oca efendi, bu adiy quş degildir, bunıñ hususiyeti bar.
- Ne de hususiyeti?
- Ocam, bu quşqa papağan deyler ve qonuşa.

Nasreddin oca aman evine çapa, kümesten bir köküşini alıp bazarğa qayta. Papağan satqan adamnıñ yanında tura ve yüksek sesnen:

- Bu quş tek 100 kümüşke, kel, kel-l-l!
- Er kesten çoq papağan satqan şaşa bu işke ve soray:
- Ocam, 100 kümüş çoq degilmi bir köküş için?
- Sen 50 kümüşke sataşın ya?
- Amma da... Dedim, ocam, benim quşum qonuşa, ya...
- Öyle ise, benimki de tüşüne!